

## Оп-арт в дизайні інтер'єру

Кузнецова І. О., Арбузова К. М.,

Національний авіаційний університет

**Анотація.** У статті показано застосування груп оп-арту в дизайні інтер'єра завдяки засобам композиції. Проведен аналіз стосовно впливу складових оп-арту на зорове розширення простору.

**Ключові слова.** Оп-арт, ілюзія, нова форма.

**Аннотация.** Кузнецова И. О., Арбузова Е. М. Оп-арт в дизайне интерьера. В статье показано применение групп оп-арта в дизайне интерьера исходя из средств композиции. Проведен анализ относительно влияния составляющих оп-арта на зрительное расширение пространства.

**Ключевые слова.** Оп-арт, иллюзия, новая форма.

**Annotation.** Kuznetcova I. O., Arbuzova K. M. Op-art in interior design. In this article application of op-art groups is shown in the design of interior. An analysis in influence relation of constituents of op-art is conducted on visual expansion of space.

**Keywords.** Op-art, illusion, new form.

**Постановка проблеми** обумовлена актуальністю використання стилю оп-арт в дизайні інтер'єра завдяки нестандартному підходу застосування його методів. Основний метод дозволяє змінити площу внутрішнього середовища не рухаючи несучі стіни. Розширити границі простору, не застосовуючи фізичні способи, можна за допомогою зміни ефекту візуального сприйняття. Такий метод називається зоровими ілюзіями.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Рутерсвард О. досліджував геометричні фігури, побудовані на нездійсненному сприйнятті людської перцепції [5]; Агостон Ж. - теорію кольору та його застосування у дизайні [1]; Григорян Е. А., Ключев М. Ю. – засоби композиції [3, 4]. Арнхейм Р. аналізував композицію, образність, колорит, візуальне сприйняття та інші проблеми [2]. Фатауер Р. зосереджувався на математичному образотворчому мистецтві [7]. Кузнецовою І., Арбузовою К. була виведена класифікація компонентів оп-арту за трьома групами: аналітична, оптико-геометрична, емоційна [5].

**Метою** статті є визначення засобів для формування дизайну інтер'єра в стилі оп-арт.



**Основна частина.** Доведено, що оптична ілюзія є родоначальником оп-арту [5]. Завдяки оптичним ілюзіям внутрішнє середовище можна докорінно змінити. Зробити приміщення глибше, вище, розширити або навпаки звузити, понизити – все це досягається за допомогою візуально-помилкового сприйняття предметів та явищ.

Скоректувати простір інтер'єру можна за трьома групами оп-арту. Аналітична група найширше застосовується до побудови внутрішнього убранства інтер'єра та зонування його за більшістю елементів даної групи оп-арту: багатогранники, тесе́ляції, фрактали, стрічка Мебіуса, неможливі об'єкти.

Оптико-геометрична група оп-арту досягається за допомогою метоів конфігурації, маси, кольору, світла, світлотіні, контрасту, руху, глибини, фактурі, текстурі внутрішнього простору. Аналіз вищеперерахованих методів, які можна прослідкувати в інтер'єрах стилю оп-арт, розглядається з точки зору композиційних засобів.



Таким засобом є рівновага форм у композиції, де симетрія тримає рівновагу, асиметрія створює коливання, активність. Даний засоб в інтер'єрі найчастіше застосовується у вигляді дзеркал. «Дзеркальна симетрія» використовується у невеликих низьких приміщеннях найчастіше на стелях, стінах (таблиця 1).

**Таблиця 1**

Симетрія	Асиметрія
	



Засоб єдності та супідрядності форми у композиції, де статичність та динамічність форм оп-арту підкреслюють рівновагу та зорове сприйняття руху форми в інтер'єрі – новий оптичний простір (віртуальний простір). Засоб динаміки в інтер'єрі суттєво розширює та зорово збільшує простір (таблиця 2).

**Таблиця 2**

Статика	Динаміка
	

Засоб упорядкованості елементів композиції, де ритмом досягається єдність та упорядкованість, завдяки метру відбувається повторюваність одного і того компоненту. В інтер'єрах з композицій оп-арту завдяки ритму та метру виникає рух (таблиця 3).

**Таблиця 3**

Простий метр–ритм	Складний метр–ритм
	

Засоб співрозмірності частин і цілого в композиції, де співрозмірність частин і цілого утворюють гармонію в інтер'єрі. Завдяки кольору та фактурі можна утворити на будь-якому предметі дизайну, елементах декору, на

внутрішніх стінах, підлогах, стелях приміщення стиль оп-арт. При використанні даних методів діє як розширення, так і звуження простору (таблиця 4).

Таблиця 4

Співрозмірність частин і цілого	Колір, геометричний рисунок, фактура
	

Можна акцентувати увагу на ілюзії кольору (контрастний, м'який) та фактури (геометричний малюнок). Це пояснюється тим, що, завдяки точці, лінії та, особливо, нанесення на них кольору, можна утворити певний рисунок. Він буде нести в собі всі засоби композиційної форми: симетрію, асиметрію, статику, динаміку, метр, ритм, гармонію цілого та частин. Кольоровий рисунок сам складає форму, незважаючи на вже утворену форму об'єкта. Створюється ілюзія нової. Формоутворення можна розглядати як утворення нової структури. Структура в оп-арті містить в собі засоби композиції. Дотримання даних засобів спонукають сприйняття об'єктів дизайну в стилі оп-арт як об'єктів з рухом всередині форми, які не відповідають дійсності подання видимості явища або предмета внаслідок особливостей побудови зорового апарату.

Метод ілюзії кольору та фактури застосовується в інтер'єрі для створення в конструктивних елементах неіснуючого в реалістичній манері: двері, вікна, люди, природа, місто тощо. Ілюзія кольору та фактури може оптично впливати на утворений простір. Відомо, що кольори розширення: білий, світлі та холодні відтінки блакитного, жовтого, зеленого, беж. Кольори звуження: чорний, темні



та теплі синій, фіолетовий, коричневий, червоний, помаранчевий [1]. Збільшують образ перцепції: однотонні світлі теплі маси, насичений колір підлоги.

За авторами статті, метод збільшення фактурою в більшості досягається : модулярно повторюваними, динамічними, вертикальними або горизонтальними, правильними геометричними тонкими смугами; невеликими за розміром кулястими та трикутнікоподібними формами. Для збільшення ефекту дані елементи можуть бути глянцевими та контрастними при застосуванні принципів гармонії та врівноваженості.

Ілюзія світла та світлотіні відіграють чималу роль у створенні нової форми. Світлом можна рисувати будь-яку структурну форму, що буде уподібненою до оп-арту. На світло, стосовно відтінку, діють ті ж самі засоби, що й до ілюзії кольору.

Ілюзорний ефект текстури впливає на сприйняття інтер'єру та його складових і відіграє рівну роль з вищесказаними ілюзіями у розширенні існуючого простору. Наприклад, дерево з яскраво вираженими горизонтальними волокнами краще застосовувати вздовж стін вузького приміщення, дерево з вертикальними волокнами – у низькому. Метал з однорідною гладкою поверхнею, пластик у контрастному поєднанні, штучний або натуральний камінь з дрібним гравіруванням, скло з доброю відбиваючою якістю - все це застосовується для розширення існуючого або неіснуючого внутрішнього убранства інтер'єра. Вище перераховані матеріали підсилюють ефект розширення завдяки додатковій глянцевості, дрібності своєї текстури, контрастності.

Емоційна група оп-арту, яка виявляється на підсвідомому рівні, виникає на фоні двох попередніх груп і є границею для рівноваги та гармонії створеного внутрішнього убранства, декору. Дана група є наслідком застосування складних ілюзорних ефектів в інтер'єрі. При постійному бінакулярному сприйнятті уявний предмет або явище сприймається на тлі існуючого, діючого

на той же аналізатор (ілюзія усвідомленості). При перевантаженні оптичних ілюзорних форм часто можуть проявлятися галюцинації та марення.

**Висновки.** При використанні стиля оп-арт у формуванні дизайну інтер'єра використовуються основні засоби гармонійної композиції, а саме рівноваги, єдності та супідрядності форм, упорядкованості елементів композиції, співрозмірність частин і цілого, при цьому створюється ілюзія нової форми – утворена структура під психофізичним впливом на глядача в новому оптичному просторі.

**Подальший напрямок дослідження.** Планується визначити застосування оптичних ілюзій для трансформування елементів інтер'єру, як невід'ємну складову груп оп-арту.

#### **Література:**

1. Агостон Ж. Теория цвета и ее применение в искусстве и дизайне. – М.: Мир, 1982. – 184с.
2. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие. — М.: Прогресс, 1974. — 386 с.
3. Григорян Е. А. Основы композиции в прикладной графике. — Е., 1986. — 32 с.
4. Ключев М. Ю. Композиция. Соотношение размеров, равновесие масс — e-book. 2007.
5. Кузнецова І.О., Арбузова К.М. Класифікація оп-арту / Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв.—Х.: ХДАДМ, 2009.—№4—С.57-62.
6. Рутерсвард О. Невозможные фигуры. — М.: Стройиздат, 1990. — 128 с.
7. Robert W. Fathauer Tessellations Company Tempe, AZ 85281, USA / Невозможные фигуры в изобразительном искусстве. — [http://im-possible.info/russian/articles/vis\\_math\\_art/](http://im-possible.info/russian/articles/vis_math_art/).